

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 400 D, na $\frac{1}{2}$ strani 200 D, na $\frac{1}{4}$ strani 100 D, na $\frac{1}{8}$ strani 65 D, na $\frac{1}{16}$ strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 17. Ljubljana, 15. septembra 1923. Letnik XL.

Obseg: Poziv za naročanje modre galice za l. 1924. — Današnji razvoj naših podružnic. — Pripravite kleti! — Tekališča za prasiče. — Živinorejski sestanek v Ribnici. — Kmetijstvo na Ljubljanskem velesejmu. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Poziv za naročanje modre galice za l. 1924.!

Blagovni odsek Kmetijske družbe je po nalogu glavnega odbora sklenil dobavo **modre galice za l. 1924.** Modra galica bo dohajala v Ljubljano pričeniši z decembrom in bo stala **tukaj okoli 11 Din za kg.** Šele po prejemu pošiljk bo mogoče ugotoviti natančno oddajno ceno.

Da se more dobivanje modre galice neovirano vršiti in da se tvornicam že preje lahko predpiše gotove dispozicije na celotne pošiljke, zato je treba vsaj del kupnine naprej plačati. Pozivljamo torej vse podružnice, hranilnice in druge korporacije, kakor tudi posamezne zaupnike, ki so že doslej oskrbovali vinogradnike ude Kmetijske družbe z modro galico, naj brez odloga prično v svojem okolišju nabirati naročila in naj pobirajo od prijaviteljev

po 6 dinarjev od kilograma na račun,

prijave pa obenem z nabranim denarjem takoj pošljejo Kmetijski družbi. Potom poštne položnice št. 10712, se nabrani denar lahko brez stroškov vplača pri poštnem čekovnem uradu za račun Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

Kmetijska družba je letos polagala največjo pažnjo na dobavo čiste in najboljše modre galice **z zajamčeno 98/99 odstotkov čistote,** tako da bo vinogradnike tudi v tem pogledu kar najbolj zadovoljila.

Prijave naj se Kmetijski družbi dopošljejo čimpreje, najkasneje pa

do 15. oktobra 1923,

ker se bo mogla družba na poznejše prijave po gori navedeni nizki cenli ozirati le v razmerju z razpoložljivo množino. Razdeljevalnice, ki do tega časa ne bi mogle nabrati vseh prijav v svojem okolišju, naj pa družbi pravočasno naznani, koliko galice bi utegnile poleg prijavljene množine še potrebovati, da jim družba po možnosti zagotovi vso dobavo za prihodnje leto.

Današnji razvoj naših podružnic.

Danes šteje naša družba 354 podružnic s 13.799 člani. Število podružnic je do malega ostalo (izvzemši na Koroškem in v Prekmurju), toda število članov se je močno znižalo. Vzroki tega padanja so različni, ne smejo pa iti na rovaš družbe kot take in na rovaš sedanje članarine. Ob članarino, ki znaša borih 20 Din, se ne smemo spodtikati, kajti ta članarina je tako nizka, da se z njo niti stroški za izdajo „Kmetovalca“ ne krijejo. Ako bi hoteli nastaviti članarino, ki bi odgovarjala predvojni članarini 4 K, potem bi jo morali dvigniti pri današnji vrednosti denarja na 70 Din, ne pa na 20 Din.

Če proda naš član danes 12 do 15 jajc, pa ima članarino plačano. Kako je bilo pa pred vojno?? Krivično bi bilo torej, če bi hoteli izstopiti člani zvrčati krivdo na previsoko članarino, ki je v resnici dosti nižja, kakor je bila pred vojno. Čebelarstvo društvo zahteva že sedaj 40 Din za članarino, pa noben pameten čebelar ne izstopi zaraditega iz društva.

Da se pouče naši člani, kako stoji z našimi podružnicami in z njih članstvom, jim podajam sledeči pregled, da se sami prepričajo, kako pomanjkljiva je še naša organizacija v enem in drugem okraju in kje jo bo treba popolniti. Sledeči pregled nam kaže stanje podružnic po naših okrajnih glavarstvih:

Okrajno glavarstvo: Štev. podr.: Štev. član.:

I. Na Kranjskem:

Ljubljana	35	1264
Kamnik	19	576
Kranj	30	1043
Radovljica	23	1305
Litija	18	340
Krško	21	1098
Kočevje	15	336
Novomesto	14	522
Črnomelj	19	453
Logatec	16	671

Skupaj 210 7608

II. Na Štajerskem in v Prekmurju:

Maribor	24	1156
Brežice	24	861
Celje	32	1293
Ptuj	36	1393
Slov. Gradec	14	520
Ljutomer	9	794
Konjice	3	120
Murska Sobota	2	54

Skupaj 144 6191

Skupno število 354 13799

Predstoječe številke govore veliko za vsakega, kdor jih pazno motri, primerja in razume. Iz podanih števil je razvidno, da je organizacija naših podružnic nedostatna in marsikje pomanjkljiva in da jo je treba na vsak način izpopolniti. Število članov je padlo za več kot polovico in je treba, da se zopet dvigne. Če bi se naši napredni in za javno delo sposobni kmetovalci zavzeli za napredek naše družbe, bi se moralo število članov hitro zopet dvigniti na prejšnje število.

Stvar naših podružničnih odborov in drugih priateljev našega kmetijstva je, da se naše podružnice zopet ožive in da se pridobe za novo in krepko življenje. Število članov naj raste in naj odgovarja ne le številnemu kmetškemu prebivalstvu naše dežele, ampak tudi napredku in razvoju našega kmetijstva! „Kmetovalec“ bi moral biti vsleherni dobri kmetški hiši. Naj se tudi naša mladina privadi, da ga čita in pridno rabi! Pokažimo s svojim članstvom, da se zavedamo svojih nalog in svojih dolžnosti, ki jih imamo napram kmetijskemu gospodarstvu in napram naši starodavni Kmetijski družbi, ki je skrbela odnekaj za napredek in dobrobit našega kmetijskega življa po deželi. Vsaka dobra kmetška hiša imej „Kmetovalca“ in bodi ponosna na članstvo pri Kmetijski družbi!

R.

Pripravite kleti!

Jesen rumena, dobra žena, trka zopet na vrata in prinaša obilo sadu. Žitnice se polnijo in tudi kleti bodo dobile kmalu svoj bogati delež.

Ni pa vseeno, kakšna je klet in kako uravnana. Od kleti same je veliko odvisno. Dobra klet je le tista, ki je pozimi primerno topla, da sadeži v njej ne zmrzujejo, poleti hladna in ne prevlažna. Nikakor se pa ne sme vanjo zacejati voda.

Ko se spomladi klet izprazni, je poskrbeti za to, da se ista takoj osnaži in da se iz nje odstranijo vsi plesnivi in gnijoči ostanki prstenine. V kleti naj ne bo trhlega in gnijočega lesa. V teh ostankih se namreč razvijajo plesnive glive; vlaga v kleti pa jim pomaga, da se še hitreje množe. Ko pridejo poljski sadeži v take nesnažne klet, se te glive hitro širijo, sadeži začno plesneti in gniti in gospodar trpi vsled nesnage in brezbržnosti ogromno škodo.

Prvi pridelek, ki ga bomo spravili v kleti, je krompir. Mnogim segnije letno veliko krompirja in druge prstenine. Da to preprečite, osnažite najprej do dobra kleti, omētite stene, pobelite jih z apnenim beležem, zamašiti vse odprtine dobro, zažgite par palčic žvepla in zaprite vrata, da ne morejo odhajati dušljivi plini, ki se razvijajo pri gorenju žvepla in ki bodo udušili vse škodljive glive. Tako naj klet ostane zaprta najmanj 24 ur. Potem je treba zopet odpreti, da se zrači.

Kjer ni tlakovanih kleti, ne stresaj krompirja na gola vlažna tla, temveč napravi iz desek oder in ga znotraj pobeli.

Kmetovalci, obračajte več pozornosti kletem in pazite bolj na snago, pa ne boste tožili leto za letom, koliko krompirja in druge prstenine vam segnije.

Kakor v vsem gospodarstvu, veljaj tudi tukaj rek:

„Red in snaga sta Bogu, ljudem, pa tudi sadežem ljuba in draga.“

Lj. Koželj, Št. Peter.

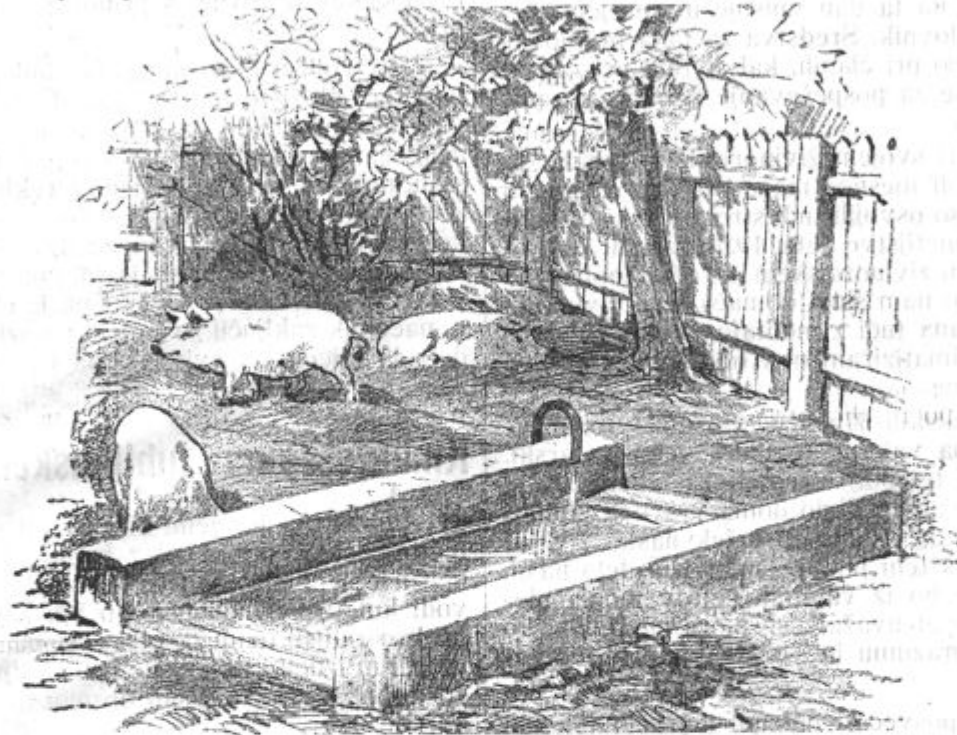
Tekališča za prasiče.

Pri plemenski reji je treba razen drugih pogojev tudi prostora za prosto gibanje in pašo. Kjer manjka tega pogoja, tam ni misliti na izdatno ugodne uspehe. Plemenska svinja mora čez poletni čas prebiti velik

del dneva zunaj, pa tudi pozimi mora vun. To jo ohranjuje pri dobrem počutku, pri zdravju, pri dobri rodovitnosti, pri mlečnosti itd. Pa tudi praseta potrebujejo prostega gibanja in tekanja zunaj na planem. Ko so mlade živali dober teden stare, pa morajo ob lepem vremenu vun, da se polagoma privadijo na vse ugodnosti življenja v prosti naravi. To gibanje in tekanje na prostem pripomore največ, da ostanejo živali bolj zdrave, da se ugodno razvijajo in tudi vse bolje uspevajo. Veliko izda pa tudi paša, ki jo dobe zunaj na planem.

Plemenska reja potrebuje prostora za prosto gibanje. Kjer ga še nimamo, naj se napravi. Izključna reja po svinjakih je velika napaka, ki jo je treba povsod odpraviti. Taká zaprta reja je le za prasiče, ki jih redimo in pitamo za zakol. Pa tudi ti prasiči se bolje redijo, če jim privoščimo dnevno vsaj nekoliko prilike, da se izprehodijo in da prebijejo nekaj časa zunaj svinjaka.

Za tekališča rabimo prestore, ki leže tik svinjaka ali pa v njega bližini. Ti prostori naj so tako ve-

Pod. 30. Tekališče za plemenske prasiče z vodovodom in napravo za kopanje.

liki, da se živali res lahko izprehodijo. Tista mala in z gnojem zakidana svinjska dvorišča, ki jih nahajamo po naših krajih, so za plemensko rejo nezadostna in povsem neprimerna. Žival mora imeti priliko, da tudi nekoliko po zemlji riže in da dobi kaj pod zobe, ker si s tem utrjuje želodec in svoje zdravje. Kjer nam manjka tekališč ali kjer so sedanja svinjska dvorišča s a m o „g n o -

jišča“ in nič drugega, tam skušajmo prirediti potrebna tekališča. Ti prostori se izplačajo. Plemenske živali s svojo uspešno rejo hvaležno vračajo obresti od glavnice, ki tiči v tem prostoru. Treba le, da te prostore tudi redno in prav izrabljamo. Na podobi 30. vidimo tekališče za odrasle plemenske svinje z vodovodom in z napravo za kopanje prasičev.

Živinorejski sestanek v Ribnici.

Rokov sestanek, dne 16. avg. dolenjskih živinorejcev je bil tudi letos dobro obiskan. Udeležili so se ga zastopniki okoliških živinorejskih združenj, kakortudi živinorejci sami, odzvale so se vabilu po svojih zastopnikih naslednje korporacije: Oddelek za kmetijstvo je zastopal g. živinozdravnik Černe, Kmetijsko družbo g. Hočevar, Zadruga zveza je bila zastopana po g. dr. Basaju, Gospodarska zveza pa po g. Krištofu, itd.

Načelnik g. Hočevar je otvoril sestanek in pozdravil navzoče, nato je g. inst. Gregorc prečital zapisnik zadnjega sestanka v Sodražici. Zatem je podal g. Hočevar v kratkih potezah poročilo. Orisal je delo zadrug v okrožju. V okrožju je zadosti, ponekod celo preveč plemenjakov, kar jasno kaže, da delo pri zadrugah rodi sadove. Nasprotno pa, če pogledamo občine, kjer ne delujejo te vrste za-

drug, opažamo veliko pomanjkanje bikov. Nato je spodbujal navzoče živinorejce, da gredo v zadrugah po dosedanji poti naprej.

Nato povzame besedo g. inst. Gregorc in razvije svoj referat. Primerja delo naprednega Švicarja z našim gospodarstvom, navzet tamošnjega duha, spodbuja kmete, naj začno po švicarskem vzoru. Vse gospodarsko delo naj bi prevzele občine itd. Kar se tiče umne živinoreje so po njegovem mnenju sedanje pasme slabo izbrane. So za nič in je delo bivšega Deželnega odbora samo zapravljanje denarja z importiranjem živine. Seveda je s tem izzval proti sebi protest in burne debate. G. župan Lovrenčič je odločno nastopil ter pozval g. inst. naj se prilagodi krajevnim razmeram. Za tem nastopi g. Krištof in izvaja sledeče:

„Vztrajajmo na tem, da se pospeševanje živinoreje vrši zadrugnim putem ter da se opusti v krajih, kjer že obstojajo živinorejske zadruge, vsako ekspe-

rimentiranje s kakršnikoli drugim načinom pospeševanja. V krajih pa, kjer ni živinorejskih zadrug, naj se poskusi najprej z ustanovitvijo le teh, če se to ne posreči, potem naj se sprejme začasno nadomestilo občinskih živinorejskih odsekov.

Organizacijsko delo, zlasti vodstvo rodovnikov, naj se po vseh zadrugah točno izvršuje, ker se le na ta način pritegne vsakega zadruženika živinorejske zadruge k živahnemu sodelovanju po enotno zasnovanem načrtu.

Zadružna rodovna premovanja naj se vrše vsako leto in naj se na ta dan vpisuje in sprejema izbrane živali v rodovnik. Sredstva za taka premovanja naj se naberejo pri članih, kakor tudi pri raznih korporacijah, ki se za pospeševanje živinoreje zanimajo.

Vztrajajmo pri svojem živinorejskem načrtu, ki smo si ga postavili meseca maja 1910. na skupnem sestanku, kojega so osvojili tudi strokovnjaki pri Poverjeništvu za kmetijstvo leta 1920., zlasti, da redimo v dolenjskem živinorejskem okrožju enobarvno živino. Za podlago nam služi domača siva živina, ki je deloma pomešana tudi z montafonsko in čimdalje bolj prehaja z aklimatiziranjem v obliko naše prístne domače sive živine.

Nakup plemenskih živali v inozemstvu je začasno z ozirom na valutne razmere negospodarski. Zato pa moramo tembolj stremeti za ciljem, da si najprimernejše živali zredimo doma v svojih živinorejskih zadrugah, da ostane zaslužek našim živinorejcem ter da se s tem podpre smotreno delo naših zadrug. Kadar se bo iz valutnih ozirov mogla plemenska živina zopet uvažati, se more za Dolenjsko to vršiti le v sporazumu in s sodelovanjem živinorejskega okrožja.

Vso skrb je posvečati nakupu izbranih telet in zabranjevati, da ne pridejo pod nož, temveč da jih dobe živinorejci v last in rejo.

Oddelek za kmetijstvo, Kmetijska družba, Zadružna Zveza, Gospodarska Zveza ter ostale kmetijske korporacije, naj nudijo živinorejskim zadrugam potrebno denarno pomoč, kakortudi podporo s tem, da skrbe za brezplačno izobrazbo živinorejcem, zlasti s prirejanjem nazornih predavanj, praktičnih tečajev in poljudnih člankov v strokovnih listih in ljudskih časopisih.

To stališče je bilo sprejeto.

Za tem sporoča g. načelnik, da pride na red živinska zavarovalnica, kot taka že dalje zaželjena, se vleče to že nekaj let med strokovnjaki in raznimi faktorji naprej, ne da bi se bila udeležila. Da pa pridemo že skoraj enkrat do njene ustanovitve, smo danes v ta namen povabili strokovnjaka g. živinozdravnika Černeta, kateri je svoj čas na Koroškem pri živinskih zavarovalnicah uspešno deloval. Nato povzame besedo g. živinozdravnika Černe. Poroča o načinu ustanovitve živinske zavarovalnice in njene obstoja. Poroča, kako so pred vojno uspešno delovale take ustanove, zasnovane na samopomoči, primerja ceneno vzdrževanje takih malih krajevnih zavarovalnic z velikimi dragimi zavarovalnicami delniških zavarovalnih družb. Sproži se tudi vprašanje, kje je med vojno v ta namen nabrani fond? G. živinozdr. Černe pravi, da po njegovih informacijah bi znašal ome-

njeni fond nad poldrugi milijon kron, nakar pa g. načelnik Hočevnar izjavi, da ima podatke, po katerih je bilo tega denarja že do konci junija l. 1918. okoli 4½ miliona kron. Navzoči se za to zelo zanimajo in vztrajajo na tem, da se za ta znesek poizve in se ga dobi nazaj v tiste namene, za kar se je nabavil. Nato g. Lovrenčič predlaga, naj današnji sestanek pooblasti g. predsednika današnjega sestanka, da on podvzame vse korake, da se ta fond dobi. Izvolijo se v odbor za pripravo statotov živinske zavarovalnice gg.: dr. Basaj, živinozdravnik Černe, Krištof ter F. Hočevnar iz Strug, s pripombo, da z delom takoj prično.

Pri volitvi okrožnega načelnika izjavi g. Hočevnar, da odloži to mesto zato, da se da cenjenim živinorejcem prilika, da si iz svoje srede zbero koga drugega za načelnika, na kar pa navzoči niso pristali, temveč so se enoglasno izrekli za g. Hočevnarja kot v priznanje za njegovo dosedanje požrtvovalno delovanje. Podnačelnikom se izvoli g. tajnik Pakiž iz Sodražice. Za tem se je razvila splošna debata o stvarnih zadevah, po debati pa je ob dveh popoldne g. načelnik zaključil sestanek, s pozivom na vztrajno delo in klicem na svidenje na bodočem sestanku.

Kmetijstvo na Ljubljanskem velesejmu.

Letošnji velesejem, ki je trajal od 1. do 10. septembra, se je odlikoval z bogato izložbo najrazličnejših obrtnih in industrijskih izdelkov. Tudi proizvodi kmetijske industrije so bili zastopani, kakor v prejšnjih dveh letih. Želeti pa je, da se kmetijski proizvodi in izdelki kmetijske in kmetijsko-strojne industrije pokažejo v večjem obsegu in v boljši luči, kakor dosedaj, in da tvorijo poseben oddelek te velesejske prireditve. Prav ob teh velesejskih je najboljša prilika, da pridejo tudi kmetovalci kot številni obiskovalci sejma na svoj račun.

Kakor je skrbeti z ene strani, da se pokažejo na velesejmu proizvodi naše kmetijske industrije, tako je treba po drugi strani skrbeti, da se postavijo na ogled različni drugi industrijski proizvodi in obrtni izdelki, ki stoje s kmetijstvom v najtesnejši zvezi in jih želi tako naš kmetovalec kakortudi različna gospodarska društva ob takih prilikah bližje spoznavati, izbirati in naročati. Naloga velesejskega urada je, da se sporazumno z zastopniki kmetijstva loti tudi tega dela, ne le v prilog prodaje raznih kmetijskih proizvodov, ampak tudi v prilog lažje priskrbe in nakupa gospodarskih potrebščin.

Na letošnjem velesejmu so bile zastopane razne tvrdke, ki jih hočem po vrsti raznih proizvodov in izdelkov imenovati, tako da si napravijo naši gospodarji potrebno sliko, v kakšnem obsegu se je zvršila ta velesejska izložba. Razstavili so se ločeno po raznih paviljonih in prostorih sledeči proizvodi, katere sem zaradi boljše preglednosti razvrstil v skupine, in sicer:

1. Proizvodi kmetijske industrije.

a) Mlekarski izdelki: tvrdka Peter Gartner v Srednji vasi (bohinjski sir), Anton Verbič Ljubljana (trapistovski sir, polemolec, surovo ma-

slo); b) mesni izdelki: konzervna tvornica na Vrhniki (razne mesne konzerve), R. Andretto, tvornica konzerv, Ljubljana-Vič (razne mesne konzerve), K. Jarc, Ljubljana (kranjske klobase); c) rastlinski izdelki: tvornica Zabret & Kom. v Britofu pri Kranju (laneno olje in firneži), tvrdka Levi in drug v Subotici (škrob), Kolinska tvornica v Ljubljani (kavni primesi), pražarna Žika v Ljubljani (žitna kava), tvornica „Eta“ v Kamniku (gorčica), tvrdka Fuchs in drug v Subotici (paprika); d) sadni izdelki: tvornica za sadne in zelenjadne konzerve „Prunus“ v Novem sadu (razne konzerve), tvornica sadnih in zelenjadnih konzerv „Hortus“ v Zagrebu (razne konzerve); e) pivovarniški izdelki: Pivovarna Union v Ljubljani in Delniška pivovarna v Žalcu.

2. Vinski pridelki in izdelki:

a) Razna namizna in buteljska vina: Združeni dolenski in bizeljski vinogradniki, Vinarna Vinko Bon v Krškem, Gospodarska zveza v Ljubljani, Osrednja vinarska zadruga v Ljubljani (Šiška), Juro Valjak v Mariboru; b) šampanski vina: Fr. Čuček v Ptuj, Vinaria v Ptuj.

3. Poljski pridelki in semena: A. Volk v Ljubljani, trgovina s poljskimi pridelki (diagrami o vrednosti pšenične moke v dinarjih in kronah v primeri z vrednostjo enega franka v posameznih mesečnih dobah v letih 1920. do 1923.), Sever & Ko. v Ljubljani (razna poljska in vrtna semena).

4. Vrtni pridelki: Vrt Džamonije v Mariboru (cvetlični nasadi na prostoru velesejma in razne sobne rastline, ciklami itd.).

5. Umetna gnojila: Tvornica kemičnih izdelkov v Hrastniku (superfosfati), Tvornica za dušik v Rušah (apnovi dušik).

6. Močna krmila: Tvornica Zabret & Kom. v Britofu pri Kranju (lanene tropine).

7. Kmetijski stroji in orodje: K. & R. Jek, tvornica strojev, Blansko-Maribor (razni stroji, stiskalnice, sadni in grozdni mlini); Industrija Čuček & Koubik (pinje „laktor“) inž. agr. Jos. Okulič v Celju (ameriški stroji, traktor s kultivatorjem, sejalni stroji); Istok d. d. v Zagrebu kot zastopnica raznih nemških tvrdk, kakor Zjedinenih tvrdk Landsberger - München („Jsaria“ sejalni stroj, plugi, brane, mlekarski stroji) in Gebr. Eberhardt v Ulmu (Benz-motorji, motorski plugi); Gospodarska zveza kot zastopnica tvrdke Franz Konrad v Rosenheimu na Bavarskem (široke motorne mlatilnice); Ferrum d. d. v Zagrebu kot zastopnica tvrdke Hein. Lanz v Mannheimu (lokomobile, motor z mlatilnico, mlekarski stroji); Barešič in Šabec v Ljubljani, zastopnik tvornice Ford (Fordson traktor); Mlekarska družba v Ljubljani (posnemalniki, pinje, hladilniki, transportni vrči); Strojne tovarne in livarne v Ljubljani (vitli); Union, tehniška družba v Ljubljani (mlečna posoda, mlin za žito); Železarna Muta na Muti (različno ročno orodje: lopate, motike itd); Štajerska industrijska družba, Maribor-Žreče (ročno orodje, lopate, krampi itd); Prod. zadruga kleparjev v Ljubljani (vrtne kanglje); Franc Grebenc, klepar v Trbovljah (zalivalne kanglje); Matija Kozinc v Sevnici (mlin za sadje); Kajetan Ahačič v Trziču (kose); Karl Köllner v Slovenjgradcu (kose); Fr. S. Škrabar v Višnji gori (kose); Sodarska zadruga v Tacnu (vinska posoda);

Fr. Kunstler v Litiji (Znideršičevi panji); M. Podkrajšek, Ljubljana (valilni stroji).

Iz predstoječega pregleda je povzeti, da je manjkalo raznih proizvodov in izdelkov, ki bi spadali na ta sejm in ki jih naši gospodarji potrebujejo pri svojem obratu. Ravnotako bi se dali še razni drugi kmetijski proizvodi spraviti na sejm. Tudi bi trebalo ta del sejma enotneje urediti in v celotnih skupinah postaviti na ogled. Najbolje bi bilo, da se pridobi za kmetijski oddelek veleasejma poseben paviljon s potrebnim prostorom zunaj na razstavišču. —n.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Državna kmetijska šola v Št. Juriju ob južni železnici. Enoletni tečaj na državni kmetijski šoli pri Sv. Juriju ob južni železnici se začne početkom novembra t. l. in bo trajal do konci septembra prihodnjega leta. Razmeroma kratka učna doba ima namen omogočiti kmetom, ki težko pogrešajo svoje sinove za dalj časa, da se slednji v svoji stroki vendar dobro izvežbajo.

Učenci so oskrbljeni na zavodu s stanovanjem in hrano, pa tudi perilo se jim čisti. Za vse to se plačuje 240 Din mesečno, in sicer v polletnih obrokih naprej. Ako bo rastla draginja, se zna zvišati tudi ta oskrbnina. Šolnino 10 Din mesečno plačujejo samo učenci, ki so doma izven Slovenije.

Nekaj je tudi popolnoma ali napol prostih mest na zavodu. Ta mesta se oddajo le sinovom manj premožnih kmetov, ki se izkažejo, da so take podpore res potrebni, in ki se zavežejo, ostati zvesti kmetijskemu stanu na domačijah. Pogoji za sprejem so: 1. dovršeno 16. leto starosti; 2. dobro dovršena ljudska šola; 3. popolno telesno in duševno zdravje ter krepka postava in brezhibnost značaja. V prvi vrsti se upoštevajo sinovi kmečkih staršev, posebno če so se že doma bavili s kmetijstvom.

Za sprejem naj se pošljejo prošnje najkeseje do 30. septembra podpisanemu ravnateljstvu. Prošnje morajo biti na celo polo lastnoročno pisane, pa kolekovane s 3 Din; za rešitev naj se pa priloži kolek za 10 Din. Priložiti se morajo tudi sledeče listine: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. zdravniško izpričevalo, 5. npravstveno izpričevalo, 6. reverz staršev ali varuha, s katerim se zavežejo redno plačevati vse narastle stroške, ter poravnati vsako prizadeto škodo in 7. istim, ki hočejo kake olajšave glede oskrbnine, tudi uradno potrjeno izpričevalo o premoženjskih razmerah.

Obveznost plačevati vse razne stroške razen dovoljenega jim popusta na oskrbnini velja pa tudi za slednje, kakortudi plačati polno oskrbnino za nazaj, ako dotični učenec izstopi brez tehtnega vzroka iz zavoda pred koncem tečaja ali če izgubi zaradi malomarnosti ugodnosti znižane oskrbnine. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo. — Državna kmetijska šola v Št. Juriju o. j. ž.

Tečaj za konserviranje sadja in zelenjave se vrši 20., 21. in 22. sept. t. l. (četrtek, petek in sobota) na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja dnevno od devetih do dvanajstih in od dveh do petih popoldne. Demonstrirala se bo tudi nova dr. Stojkovičeva sadna sušilnica. Zanimanci in zanimanke naj prijavijo svojo udeležbo z dopisnico najpozneje do 18. sept. ravnateljstvu zavoda.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uradništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edinole na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne tiskne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uradništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 85. Sem lastnik jablane, ki stoji z debelom izključno na mojem zemljišču. Del vejevja visi v ozračju nad sosedovim zemljiščem. Enako posegajo korenine tega drevesa v sosedov svet. Sosed dosedaj ni niti izruval korenin, niti posekal vejevja, v kolikor sega v ozračju nad njegovim svetom. Čegav je sad jablane na vejah, ki vise v sosedovo ozračje? (F. S. v B.)

Odgovor: Lastnina glede drevja se ne ravna po koreninah, niti po vejevju, marveč po deblu. Na čigar zemlji stoji deblo, le tega last je drevo. Ako stoji drevo na meji med dvema zemljišči, je last obeh posestnikov, tako da pripada vsakemu pol pridelka in pol posekanega drevesa (§ 421. obč. drž. zak.). Pač pa sme vsak posestnik iztrebiti korenine tujega (t. j. z debelom na tujem zemljišču stoječega) drevesa iz svoje zemlje ter odrezati ali sicer uporabljati veje, ki vise v ozračje nad njegovim zemljiščem (§ 422. obč. drž. zak.). Les od takih korenin in vej ter njih sadove: listje, semena in drugo, sme pobirati in obdržati. Ker je celo drevo last sosedu, na čigar zemljišču stoji deblo, sme tudi le-ta obirati sad na takih vejah, toda le na ta način, da jih pripogne na svoje zemljišče. Ne sme pa pobirati sadja s takih vej na tujem sosedovem svetu, niti ga obirati z obiračem, ker ne sme nihče posegati v tuje ozračje. Isto velja, kadar in v kolikor rase drevo poševno nad sosedov svet. Drevo samo pa pripada lastniku, tudi če ga podere vihar na tuj svet, ali pade tja pri sečnji. Pravica sosedu do vej in korenin, ki vise, oziroma rasejo v njegovem zemljišču, ne ugasne, tudi če je dosedaj ni izvrševal. Sadje pa, če slučajno pade z vejevja, ki je izključno v vašem ozračju, na sosedov svet, lahko zahtevate nazaj, oziroma imate pravico zahtevati eventualno s tožbo, da vam dovoli sosed vstop na svoje zemljišče, seveda proti povrnitvi morebitne škode. Ako vam sosed to brani, je odgovoren za škodo, ki jo morate seveda izstožiti.

Dr. Sp.

KMETIJSKE NOVICE.

Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca septembra sledeča predavanja: **V nedeljo, 16. septembra 1923.:** Selo-Šumberg, Zagradec, Stražišče, Radovica, Lemerje v Prekmurju; **v nedeljo, 23. septembra:** Kal, Št. Peter pri Novem mestu, Selo pri Bledu, Zavodnje nad Šoštanjem, Bogojna v Prekmurju, Gorica v Prekmurju, Puconci v Prekmurju, Lokvica v Belokrajini; **v nedeljo, 30. septembra:** Vrbnje pri Radovljici, Žire pri Logatcu, Talčji vrh v Belokrajini, Kotlje, Sv. Kunigunda pri Konjicah, Brezovci v Prekmurju.

Občni zbor „Konjerejske zadruga v Lescah“ se vrši dne 22. oktobra 1923. ob enajstih dopoldne v gostilni Wucherer v Lescah. — Spored: 1. Čitanje revizijskih poročil iz l. 1921. in 1923.; 2. poročilo načelstva; 3. odobritev računskih zaključkov od leta 1914. do 1922.; 4. volitev celokupnega načelstva in

nadzorstva; 5. eventualno sklepanje o razdružbi zadruga potom lidvidacije; 6. slučajnosti. — Za načelstvo: **Paulin.**

Živinorejski odsek podružnice Kmetijske družbe v Št. Juriju ob J. ž. priredi 8. oktobra 1923. ob devetih dopoldne na zgornjem delu zadružnega pašnika v spodnjem trgu premovanje v rodovnik vpisanih krav in mlade živine ter plemenski sejm. Premovale se bodo le krave članov odseka in nad 9 mesecev stari bikci in telice. Biki se bodo prignali le na ogled. Na plemenski sejm priženejo živino predvsem člani, nečlanom pa se bo, ako prodajo, odtegnilo 2% prodajne vsote v prid odseku. Ta prireditev se vrši v spodbudo in pouk živinorejcem v ožjem in širšem okolišju, zato so poleg domačih živinorejcev na to prireditev povabljeni vsi, ki se zanimajo za napredek živinoreje, zlasti okrajni odbori in odbori živinorejskih in bikorejskih društev. — Načelnik podružnice: **I. Belle.**

URADNE VESTI.

OKROŽNO ZBOROVANJE KMETIJSKE DRUŽBE V MARIBORU.

Naša družba je na podstavi § 16. družbenih pravil v nedeljo, 19. avgusta 1923. priredila okrožno zborovanje v Mariboru, za katero je vodstvo tamošnje viarske in sadjarske šole dalo potrebne prostore na razpolago. Člani in podružnice so bili potom „Kmetovalca“ pozvani, da se v čim večjem številu udeležijo zborovanja, na katerem so bile na dnevnem redu za današnjo dobo najvažnejša gospodarska vprašanja. Zborovanja se je udeležilo lepo število kmetovalcev in kmet. strokovnjakov, ki so se živahno udeleževali razprav in podali marsikateri dober nasvet, ki ga bo v bodoče treba upoštevati.

Družbeni tajnik je nakratko orisal naloge Kmetijske družbe, ki ima skrbeti za gospodarsko naobrazbo kmetovalcev, za varstvo interesov kmetijskega stanu, za zvišanje rastlinske in živalske produkcije, za ceno nabavo gospodarskih potrebščin in sploh za zboljšanje gnetnega položaja obdelovalcev zemlje. Teh nalog pa družba sama iz centrale v un ne more dovoljno rešiti, če ne dobi pomoči, opore in spodbude od kmetovalcev samih, od svojih članov in od strani podružnic. Te morajo iste naloge vršiti v malem, kakor družba v velikem. Dosedanje delovanje podružnic pa ne odgovarja zahtevam današnje dobe, vsled tega jih je treba poživeti in pridobiti za živahnejše delo v prid svojim članom.

O tem vprašanju se je razvila živahna razprava, iz katere je sledilo, da more med centralo in podružnicami priti do tesnejših stikov. Centrala mora podružnice direktno vsposodbujati k živahnejšemu delovanju, na drugi strani pa je tudi potrebno, da prihajajo podružnice z nasveti in željami do družbe, ki jih bo po možnosti upoštevala. Kmetijska družba mora pa tudi vztrajno zahtevati od centralne vlade, da pri zakonodaji upošteva nasvete in želje naše zastopnice kmetovalcev. Izrazila se je tudi misel o ustanovitvi kmetijske zbornice. Povdarjalo se je tudi, naj bo naša Kmetijska družba čisto gospodarska korporacija brez strankarske primesi. Vsled tega bi bil tudi najprimernejši volilni proporc, na podlagi katerega bi bilo kmetovalcem vseh strank omogočeno plodno delovanje na gospodarskem polju. Želeti bi tudi bilo, da se v Mariboru ustanovi družbeno skladišče za gospodarske potrebščine, iz katerega bi se zalagale podružnice iz Štajerske.

Potovalni učitelj za živinorejo g. Martin Zupanc je podal glavne smernice naše živinoreje, Povojne razmere so nas prisilile, da si vzgojimo doma potrebne plemen-

ske bibe, merjasce in ovne. To pomenja za našo živinorejo veliko korist, kajti s tem smo primorani skrbeti za izbiro in zboljšanje naših domačih pasem. Statistika nam kaže veliko pomanjkanje bikov, posebno pa dobrih plemenjakov. Iz inozemstva jih ne moremo uvažati, ker pridejo predragi. Vsled tega si moramo doma ustanavljati rejska središča, ki nam bodo dala prvovrsten material. Tako rejsko središče za murbovsko pasmo pospešuje govornik v Št. Jurskem okraju. Tam se je tudi prasičereja zelo povzdignila.

Po tem zelo poučnem govoru se je razvila živahna razprava, pri kateri je prišla marsikatera dobra ideja na dan. Kmetijska družba je v tem letu dodelila kakih 35 bikov, 110 merjascev in 10 ovnov. Za povzdigo živinoreje je potrebno bogato pridelovanje krme. Četudi mora ostati glavno načelo, da si vzgojimo doma potrebne plemenjake, vendar potrebujemo iz inozemstva nekaj regeneracijev za naša rejska središča. Pri povzdigi živinoreje ne smemo čakati samo na pomoč od strani oblasti, ampak si moramo kmetovalci sami pomagati.

Nato je veleposestnik in glavni odbornik Kmetijske družbe g. Robert Košar navedel glavne vzroke vinske krize. Glavni vzrok leži v povojnih razmerah, v razpadu Avstrije, vsled česar so bili posebno štajerski vinogradniki odrezani od svojih glavnih odjemalcev. Nasledstvene države so se proti vinu zaprle z zabranilno (prohibitivno) carino, ker smatrajo vino kot luksuzno blago. Nekaj krivde leži tudi v pomanjkljivi organizaciji naše vinske trgovine, ki premalo stori za sloves naših vin v inozemstvu. Tudi vlada sama je zamudila marsikatero priliko, ki bi ji omogočila vsaj delni izvoz naših vin. Krivda leži tudi v nas samih. Dosedaj se je podpiralo samo vinogradništvo, odslej bo treba povzdigniti tudi kletarstvo in vinsko trgovino. Za slednjo nam manjka pa glavnega predpogoja, to je, enotnega tipa naših vin. Dokler si tega ne ustvarimo, ne smemo pričakovati uspehov. Tudi pridelovalne stroške moramo zmanjšati. Vlada sama pa mora kontrolirati konsum v gostilnah in v trgovinah.

Razni prisotni vinogradniki in kmetovalci so podali svoja mnenja. Na vlado bo treba pritiskati z vsemi silami, da ob sklepanju trgovinskih pogodb upošteva tudi želje vinogradništva. Izvoz bo mogoč šele tedaj, če bomo imeli enoten tip naših vin, kar pa dosežemo edinole s kletarskimi zadrugami ali z velikimi vinskimi trgovinami. Torej edino samopomoč nas more rešiti potom zadrug ali vinskih trgovin. Za zadruge nismo še zreli. Vinski zakon treba zenačiti po vsej državi. Vinska kontrola naj bi se izplačala iz doseglih kazni. Potrebna bi tudi bila ustanovitev vinarskega društva po vsej državi, kajti samo močna organizacija vinogradništva bi imela velik vpliv. Žal, da je za tako organizacijo v Sloveniji kakortudi drugod še vedno premalo zanimanja.

Po zanimivi debati se je okrožno zborovanje zaključilo. Popoldne so si vsi udeleženci ogledali najpreje vrtnarsko podjetje gda. Džamonije in potem industrijsko-obrtno razstavo v Mariboru.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo v torek, 4. septembra 1923.

Sejo vodi družbeni I. podpredsednik g. prof. Evgen Jarc. Navzoči so gg.: II. podpredsednik Pipan in odborniki Ažman, Bajuk, Brenčič, Črnagoj, Černe, Hočevnar Franc, Hočevnar Josip, Jan, Košar, Kotnik, Meden, Pavlin, Skalicky, Supanič, Štrumbelj, Vrečko in družbeni tajnik inž. Lah.

Pokrajinsko upravo, oddelek za kmetijstvo, zastopa g. kmetijski svetnik Rohman.

G. I. podpredsednik Jarc ob četrt na deset otvori sejo, ugotovi sklepčnost in pozdravi navzoče.

Tajnik prečita zapisnik zadnje odbove seje od 20. junija 1923., ki se po nekaterih pojasnilih odobri.

Poročilo predsedništva. V nedeljo, 19. avgusta se je vršilo prvo okrožno zborovanje v Mariboru, ki se ga je udeležilo precejšnje število udov. Posebno zadovoljni smo pa s potekom tega prvega okrožnega zborovanja. — Proti potrditvi kazni od strani Generalne direkcije carin zaradi galice se je vložil obširen priziv.

Sprejeli so se nato sledeči predlogi predsedstva:

1. Kmetijska družba naj se obrne na vodstvo Ljubljanskega velesejma s prošnjo, da se tem prireditvam priključi tudi kmetijski oddelek.

2. Kmetijska družba naj ukrene potrebne korake, da se pri kupčiji z umetnimi gnojili uvede kontrola glede vsebine redilnih snovi, da ne bodo naši kmetovalci oškodovani.

3. Dobrim živinorejcem je podeljevati priznalne diplome, ki naj bodo tako izdelane, da se jih lahko podeljuje konjerejcem, govedorejcem, ovčerejcem in drugim naprednim kmetovalcem.

4. Okrožna zborovanja se naj nadaljujejo v onih okrajih, kjer je število članov najbolj nazadovalo.

Tajniško poročilo. Družba je pričela z ustanavljanjem skladišč za kmetijske potrebščine po deželi. Delovati je že pričelo ono v Lescah, ustanavljajo se tudi v Škofji Loki in Kranju. S to decentralizacijo blagovnega prometa bo družba razbremenjena, udje si pa bodo lažje dobavljali potrebno blago. Glavni odbor sklene, da se naj ustanovijo skladišča tudi v Mariboru, Metliki, Črnomlju, Ribnici ali v Dobropolju, Stični, Rečici na Paki in po potrebi tudi drugod.

Kmetijska družba je zaprosila kmetijsko ministrstvo za dodelitev podpore za svojo gospodinjstvo šolo.

Da se vsaj deloma omeji vinsko krizo, je družba podala primerno spomenico kmetijskemu, trgovinskemu in železniškemu ministrstvu.

Tudi z ozirom na predstoječe zamenjave avstrijskih zlatih kron je družba opozorila kmetijsko in trgovsko ministrstvo. Protestirala je proti nameri domače industrije superfosfatov, ki hoče od vlade doseči prepoved uvoza inozemskih superfosfatov. To vprašanje pride na dnevni red na konferenci, ki jo oktobra t. l. namerava sklicati kmetijsko ministrstvo, da se obravnava vprašanje povečanja kmetijske produkcije s pomočjo umetnih gnojil.

Družba se je ponovno obrnila na kmetijsko ministrstvo z zahtevo, da omogoči še nadaljnji samostojni obstoj državne žrebčarne na Šelu in ustanovi za Slovenijo posebno kobilarno.

Na predlog družbe je veliki župan sezval pri oddelku za kmetijstvo enketo, ki je razpravljala o korakih, kako je priskrbeti zadostno število bikov. Glavni odbor je iz družbenih sredstev dovolil 25.000 Din za nakup plemenjakov.

Za živinorejo na Dolenjskem je bilo pomembno letno zborovanje živinorejske zadruge v Strugah, ki se je vršilo v Ribnici, 16. avgusta 1923. Tudi Kmetijska družba se naj zavzame za to, da se to vprašanje čimprej ugodno reši. Družba naj tudi ukrene potrebne korake, da se ugotovi, kje se nahaja onih 4½ milijona kron, ki jih je bivša Vnovčevalnica za živino ob koncu vojne določila kot fond za ustanovitev zavarovalnice, in naj doseže, da ne bodo svojemu prvotnemu namenu odvzeti.

Zborovanje planinskega odbora v Lescah, se je vršilo 16. avgusta 1923., ki se ga je udeležil kot

zastopnik Kmetijske družbe g. kmetijski svetnik Rohrman. Resolucije, ki so bile po planinskem odboru predložene na merodajna mesta, naj tudi družba primerno podpre.

Petindvajsetletnico je družbena gospodinjstva šola praznovala 16. avgusta 1923. Ob tej priliki se je v Marijanišču priredila mala slovesnost z mašo, ki jo je čital prevzvišeni g. knezoškof Anton Bonaventura Jeglič. Na slavnost so bile pozvane tudi bivše gojenke, ki se jih je udeležilo okrog 55.

Letošnji tečaj je končal v soboto, 1. septembra, tako da so si gojenke lahko ogledale še Velesejem. Včeraj, 3. t. m. je bila seja kuratorija, na kateri je bilo za prihodnji tečaj sprejetih 16 gojenk. Odobril se je tudi računski zaključek za 21 tečaj, ki je izkazal prekoračenje proračuna za 1625 Din, kar je pa všteti na račun popravil gospodinjstevskega poslojja.

Poročilo tajništva se odobri.

G. kmet. svetnik Rohrman poroča o stanju naše živinoreje in o pomanjkanju bikov. Pri podrobni razpravi o tem predmetu se ugotovi, da je četrtinska podpora za bike premajhna, toda za letos se ne da temu odpomoči, ker ni dovolj sredstev.

Konjerejskemu odseku I. in II. se dovoli podpora vsakemu po Din 3000 za premije pri letošnjem premovanju konj.

Vodja blagovnega oddelka poda poročilo o blagovnem prometu. Nakupilo se je v zadnji dobi 30 vagonov Tomasove žindre.

Na predlog g. Brenčiča se sklence nakupiti 55 vagonov modre galice, ki se naj sukcesivno nabavi. Galica mora biti garantirano dobro blago z 98 do 99% modre galice. Nakup naj izvrši blagovni odsek.

G. Skalicky priporoča škropilnice tvrdke „Kovina“ v Mariboru, ki je solidna firma in hoče izdelovati škropilnice z naslovom „Kmetijska družba za Slovenijo“. Ta je izdelana po njegovih navodilih.

Gledé Pongratzovega skladišča na Poljanah sklence odbor, da se ga zaenkrat ne kupi, ker dobi družba itak dovolj prostora v svojem poslojju istotam, odkoder se državna podkova škola izseli v državno žrebčarno na Selu.

V tajni seji se obravnavajo nekatere uradniške zadeve.

Z ozirom na pozni čas se seja zaključi ob eni uri popoldne. Ostale točke dnevnega reda se bodo obravnavale na prihodnji seji, ki se naj vrši koncem septembra 1923.

Popoldne so si ogledali gg. odborniki Ljubljanski velesejem.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

- Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
- Slučajnosti.

Opomba: Opozarjalo se načelnitva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijski družbi, kaiti za vevavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Bled, v nedeljo, 30. septembra 1923. ob treh popoldne v Blejskem domu;

Devica Marija v Polju, v nedeljo, 30. septembra 1923. ob osmih zjutraj v šoli;

Lesce, v nedeljo, 30. septembra 1923. ob sedmih zjutraj po sv. maši v občinski pisarni;

Ponikva ob j. Ž., 7. oktobra 1923. ob devetih dopoldne v stari šoli;

Ptuj, v nedeljo, 7. oktobra 1923. v dvorani gosp. Zupančiča;

Selo pri Bledu, v nedeljo, 7. oktobra 1923. ob treh popoldne v hiši načelnika štev. 11.;

Slivnica-Sv. Štefan-Zusem, v nedeljo, 30. septembra 1923. ob štirih popoldne pri Johancu na Drobinskem;

Stari trg pri Rakeku, v nedeljo, 7. oktobra 1923. zjutraj v dvorani konsumnega društva v Starem trgu;

Studenice, v nedeljo, 30. septembra 1923. po sv. maši v samostanski sobi;

Šmarje pri Jelšah, v nedeljo, 30. septembra 1923. ob treh popoldne v gostilni g. Habjana v Šmarju pri Jelšah;

Št. Ilj pri Velenju, v nedeljo, 14. oktobra 1923. o polosmih zjutraj v šoli;

Št. Ilj v Slovenskih goricah, v nedeljo, 7. oktobra 1923. ob osmih zjutraj v „Slovenskem domu“;

Vučja vas, v nedeljo, 30. septembra 1923. po rani sv. maši pri Sv. Križu v šoli.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana	Maribor	Ljubljana	Maribor
Konji (prigon v Lj. 351, v M. 17 glav.):				
1 par dobrih konj od 2.500— naprej				
Voli in krave (prigon v Lj. 162, v M. 538 glav.):				
1 kg žive teže I.	12:50 do 14—	12:10 do 15—		
1 . . . II.	11:25 do 12:50	11— do 12:50		
1 . . . III.	10— do 11:25	10— do 11—		
1 . . . krave, klobasaarice	10—	8:75 do 10—		
Teleta (prigon v Lj. 5, v M. 5 glav.):				
1 kg žive teže	21:50			
Prasiči (prigon v Lj. 69 majhnih pujskov, v M. 387 glav.):				
1 komad 6—8 tednov stari	438—	300— do 450—		
1 . . . 3—4 mesce	—	700— do 750—		
1 . . . 5—7 . . .	—	950— do 1125—		
1 . . . 8—10 . . .	—	1500— do 1700—		
1 . . . enoletni	—	2000— do 2250—		
1 kg žive teže, pol pitani	—	22:50 do 25—		
1 . . . mrtve	—	26:25 do 30—		
Kože:				
1 komad konjske kože	—	—		
1 kg goveje kože	—	—		
1 . . . telečje kože	—	—		
1 kg prasičje kože	—	—		
1 . . . gornjega uanja	—	—		
1 . . . podplatov	—	—		
Perutnina:				
komad, piščanec	15— do 25—	17:50 do 35—		
. . . kokoši	36— do 50—	50— do 60—		
Mleko, maslo, jajca, sir:				
1 liter mleka	3— do 4—	3:50 do 4—		
1 . . . smetane	—	15—		
1 kg čajnega masla	70— do 75—	—		
1 kg surovega masla	60—	47— do 48—		
1 . . . bohinskega sira	45— do 50—	—		
1 . . . sirčka	10— do 11—	7— do 10—		
1 jajce	1:50 do 1:75	1:75 do 2—		
Žito:				
1 q pšenice	395—	425—		
1 . . . rži	365—	410—		
1 . . . ječmena	340—	350—		
1 . . . ovasa	305—	350—		
1 . . . prosa	400—	400—		
1 . . . koruze	325—	375—		
1 . . . ajde	395—	450—		
1 . . . fižola, ribničan	450—	—		
1 . . . fižola, prepelčar	500—	—		
Vino:				
1 liter doljenjskega vina 1922, (v kleti)	—	—		
1 . . . 1921	—	—		
1 . . . štajerskega 1922	—	—		
1 . . . ljutomerčana 1921, (v kleti)	—	—		
1 . . . banatskega vina	—	—		
Krma:				
1 q sladkega sena	150—	100— do 112—		
1 . . . kislega sena	100— do 125—	100—		
1 . . . slame	75— do 100—	75—		
Kurivo:				
1 m ³ trdih drv	187:50 do 200—	170—		
1 . . . mehkih drv	55—	110—		

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 400 D, na 1/4 strani 200 D, na 1/8 strani 100 D, na 1/16 strani 65 D, na 1/32 strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir

št. 17. Ljubljana, 15. septembra 1923. Letnik XL.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Semena:

Grahora, mešana z ržo ali lečmenom, po Din 6.25 za kg.
Inkarnatna (rdeča) detelja, po Din 25.— za kg.
Pokončna stoklasa po Din 15.— za kg.
Pšenica, semenska dioseška po Din 5.25 za kg.

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik, 18—20% po Din 320.— za 100 kg franco vreče. Vreče po 75 kg.

Kajnit, 14—15% po Din 70.— za 100 kg.

Kalijeva sol, 42%, po Din 150.— za 100 kilogramov.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260.— za 100 kg z vrečami.

Rožena moka po Din 500.— za 100 kg. Vreče po 80 kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 175.— za 100 kg. Vreče po 100 kg.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 160.— za 100 kg. Vreče po 80 kg.

Thomasova žilindra, vsebujoča 17—18% raztopne fosforove kisline, po Din 180 za 100 kg.

Krmila:

Lanene tropine po Din 5.— za kg. Vreče po 50 kg.

Orehove tropine, vsebujoče 42% beljakovin in maščobe po Din 5.— za kilogram z vrečami. Vreče pa 75 kg

Osušeni zrezki sladkorne pese po Din 3.50 za kilograma z vrečami vred. Po znižani ceni 2.50 jih oddamo onim naročnikom, ki prijavijo naročila takoj, predno zaključimo tozadevno oddajo.

Poklajno apno v izvornih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6.— kilogram na drobno Din 7.— za kg, najmanj 5 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 8.— za kg, na drobno Din 8.50 za kg, najmanj 5 kg.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Drevesne škropilnice za prevoz po Din 200 za komad.

Vinski eponit po Din 80.— za kg. Poštnina posebej.

Gumijevi trakovi po Din 220.— za kg.

Gumijeve plošče (skiopke) za trtne škropilnice po Din 10.— komad.

Gumijeve cevi po Din 20.— za 1 m.

Ročni žveplalniki po Din 80.— za komad.

Trtne škropilnice po Din 500.— za komad.

Urania zelenilo se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštnine.

Žveplo, dvojno rafinirano, po Din 5.— za kg.

Žveplov trakovi na asbestu, najfinejši, po Din 16.— za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Uspulun, sredstvo za razkuženje semena, v zaklopnicah po 1/4 kg po Din 35.— za komad.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnicah po 50 gramov za 6.25 dinarjev, 1/4 kg 20.—, 1 kg 80.— Din.

Vile s 4 roglji, najfinejše po Din 28.— za komad.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Posnemalniki. Jubilea.

za 50 l po	Din 625.— za komad
" 75 "	700.— " "
" 100 "	1250.— " "
" 125 "	1300.— " "
Brane VA	455.— " "
Ročni okopavalnik	280.— " "
Obračalni plugi UW 7	700.— " "
Vinogradniški plugi	370.— " "
Podzemni plugi	400.— " "

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denarju ali znakmah najmanj pa skupaj Din 5.— sicer se naznanila ne objavijo.
Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Stiskalnice in mline za sadje

in grozdje, mline za moko in zdrob, najboljšie viste, na pogon, in vso drugo železnino nudi po zelo ugodni ceni A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška c.

Okopalnike in osipalnike

za koruzo in krompir, kosilnice, obračevalce sena, vtilce, mlatilnice, motorje, žitne čistilnice sadne mline in preše in vse druge kmetijske stroje dobavlja

K. in R. Ježek, tovarna strojev in livarna, Miribor.

Prodaj

že nekoliko rabljen **gepelj**, a še v najboljšem stanju po zelo ugodni ceni. Alojz Prešeren, Hraše št. 5, pošta Lesce Gorenjsko.

Dva konja

stara 5 let in 2 in pol leti ter 20 mesecev starega plemenskega bika prodaja **IVAN POTOČNIK**, posestnik, Dobračevo, pošta Ziri.

Pri sedanjih neznosni draginji

je prisiljen vsak prevdaren kmet ali delavec, da kadar gre na semenj, da si za težko prisluženi denar nakupi obleke in perila; in prvi vrsti si ogleda, na kateri stolnici bo dobil trpežno in solidno izdelano močno blago po nizki ceni. Zato poiščite na sejmi v Kočevju, Moravčah, Zagorju ob Savi, Krškem, Lukovici, Vel. Laščah, Smartnem pri Litiji, Žužemberku, Rajhenburgu, Št. Vidu pri Zatični in vseh večjih sejmih po celi Sloveniji stojnico z velikim napisom: **ALBERT KORINŠEK**, Smartno pri Litiji, kjer dobite po neverjetno nizki ceni močne baržunaste, suknene in calgaste hlače, spodnje hlače, srače iz koepra-gralna in cefirja ter druge stvari (vse lašni izdelki). Kdor kupi pri meni enkrat, ostane za vedno moj odlemalec.

Sadno drevje in trsje

Drevesničarsko in trsničarsko podjetje: **Ivan Dolinšek**, Št. 11, pošta in postaja Velenje (odlikovana na sadni razstavi v Celju 1922 s prvim odlikovanjem) nudi visokodebelnate jabolane, breskove in marelične grmiče, enoletne okulante na kutini in jabolane na divjaku. Ameriški ključji in cepilne trsje.

20 letošnjih italijanskih jerebičark

se kupi. Ponudbe na: **Karol Planinšek**, Mirna.

Cementni zarezani strešnik (falz)

betonske cevi, vratne podboje l. dr., la portland cement nudi **F. Banda in drug**, Karlovska cesta 8.

Pravi italijanski brusl za kose

se dobe pri tvrdki **Sever & Komp.**, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Vrtnarja

za graščino na Štalerskem, s popolnim znanjem v zelenjadnem in cvetličnem vrtnarstvu, kakor z znanjem čebelarje, se takoj sprejme. Oženjeni ali samci. Poizve se pri uravni listi.

Nekdanja škofovska vinska klet

je zopet otvorena. Točilo se fina pristna vina.

Verige,

električno varjene in patent amerišanske, vseh debelosti, za vsakovrstne potrebe, poveznice za hlode, žajdre, stranice, verige za govedo, za pse, za vodnjake, tudi po posebnem naročilu razpošilja po železnici ali po pošti vsako množino **L. Fürsager**, Radovljica.

Dnevne tvorniške cene. Pri večjem odjema in trgovcem popust.

Gospodarski oskrbnik

teoretično in praktično izobražen, oženjen, več slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika, tudi cirilice, z večletno izvrstno prakso, išče primerno mesto. Gre tudi kot sonajemnik. Cenjene ponudbe pod „Oskrbnik“ na poštni predal št. 12, Pruf, Štalersko.

Tudi letos kupuje **R. LUCKMANN** v Ljubljani na Martinovi (Ahačjevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zelišča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovani tvrdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke.

Klepalne stroje,

najnovejše in najboljše vrste, kose, srpe, osle in vse druge potrebščine za stavbe, kmetijstvo in obrt nudi in se priporoča **A. Sušnik**, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta.

Reform

steklenice za konzerviranje sadja in mesa so najboljše in najcenejše. Glavna zaloga za Jugoslavijo pri tvrdki **Lovro Petovar**, Ivanjkovec. Ceniki na zahtevo!

Prave

Turške kose

neprekosljive ostrine, različne bruse, dobre srpe dobite najceneje pri **Soštarič**, Petan in Erker, Ljubljana, Resljeva cesta 20.

Čistilnik (Trijer)

nerabljen, srednje velikosti, po ugodni ceni prodaja **Kmetijska nabavna in prodajna zadruga** v Smartnem pri Litiji.

Brizgalno

dobro ohranjeno kupi **Prostovoljno gasilno društvo** v Krškivasi. V ponudbah se prosijo navesti ceno in opis brizgalne.

6 prašičkov

prav dobre vrste se prodaja. **Ljubljana**, Emonska cesta 4tev. 10.

Sode

za vino, mošt, žganje itd. razprodaja tvrdka **Avguštin**, Sp. Šiška, Jernejeva cesta 231.

Vežan kozolec (Toplar)

velikost 10 x 12 m v dobrem stanju prodaja **Joža Burgar**, Hraše p. Smlednik.

Svinja

stara 10 mesecev je naprodaj. **Škerjanec**, Celovška cesta 101. — Šiška.

Kletarja ali viničarja

ki se dobro razume z ravnanjem vina in žganja, išče hotelir **Drago Sekulič**, Valjevo (Srbija). Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru, vožnja se povrne. Več se izve pri upravništvu Kmetovalca.

Čevljarskega vajenca

sprijelne **Valentin Jerina**, čevljarski moister, Ljubljana, Križevniška ulica 8.

Dioseško semensko pšenico

doma pridelano, ki pri nas izvrstno uspeva, nudi **gručina Kriz** pri Kamniku.

Priзнano najboljše

peklenske kose (Höllensensen)

priporoča založnik in samoprodaja te znamke za Jugoslavijo tvrdka **F. S. Škrobar**, Višnja gora. — Preprodajalcem ugodne cene!

Stole,

tipne in lepo izdelane, priporoča **Teharska lesna industrija**, pošta in postaja **Storo** pri Celju. Razpošilja na drobno in debelo. Zahtevajte cenik!

Fižol

vseh vrst kupim stalno po najvišjih dnevnih cenah. **Bor. Šbil**, Kočevje.

PO ČU

dovito nizkih cenah kupite letos

volneno blago za ženske in sukno za moške obleke, kakor tudi vso drugo

manufakturno robo v veletrgovini **R. Stermecki**, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini **R. Stermecki**

Hlode, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite **Lesni družbi Hirtja**, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodnico. Plačujete se najvišje dnevne cene.

Lepo domače platno izredno trpežno in ceneno preje izdejalnica „**KROSNA**“, Ljubljana, Zrinjskega cesta 6 (nasproti cerkve sv. Jožefa). Srajema tudi laneno prejo in tkanje. Zamenja platna predivo. Na zahtevo pošilja vzorce.

„OLEUM“

d. z o. z.

industrijska trgovska družba

Pisarna: **Pred Škofijo 1** (vis-avis magistrata) Ljubljana.

Amerik rafinirana vsakovrstna strojna olja. Amerikanska cilindrska olja. — Amerikansko specijalno letno in zimsko auto-olje. **Bencin-tehnična mast**. — Plinovo olje. **Petrolej**. — Prašna olja.

Parafin. — Direktni import iz produktivnih dežel. — Prvovrstna jedilna olja. — Sirovine za usnjarne in milarne.

Sveže češplje

za izdelavo slivovke kupuje v vagonskih množinah

Anton Huber, Brantweinbrennerei in Rattenberg Tirol.

Standard Oil Co of Jugoslavia

v Zagrebu

priporoča p. n. naročnikom svojo stalno zalogo: **bencina, petroleja, parafina, vseh vrst mineralnih strojnih olj za avtomobile.**

Tozadevne informacije in naročila sprejema glavno zastopstvo:

G. Menardi, Ljubljana,

Trubarjeva ulica 2.

Telefon št. 62.

SLAVENSKA BANKA d. d. ZAGREB.

Podružnica: LJUBLJANA, Sv. Petra c. 24.

Delniška glav. in rez. D. 50,000.000. Vloge čez D. 125,000.000.

PODRUŽNICE:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobotica, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Vršac. Wien.

Ekspoziture: Jesenice, Rog. Slatina (sez.), Skofja Loka.

Agencije: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFFILIACIJE: Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split, Balkan Bank r. l., Budapest, Vaeni utca 35,

izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD

v Ljubljani, Marijin trg šte. 8., reg. zadr. z o. z.

sprejema vloge na knjižice in plača čistih

7%

obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi za vloge v tekočem rač. obrestovanje po dogovoru.

Podeljuje kratkoročne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

Kmetska posojilnica

registrov. zadruga s neomejeno zavezo
Ljubljanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **5%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160,000.000 kron.

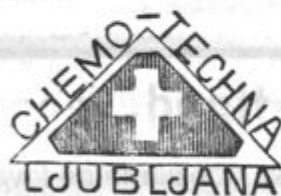
Stanje rezervnih zakladov 1,200.000 kron.

Thomasovo žlindro

z jamčeno vsebino 17/18% fosforove kisline, najfinejc zmleto, nudi svojim podružnicam in udom **po Din 170** - v celih vagonih franko Ljubljana

Kmetijska družba za Slovenijo
v Ljubljani.

Vsa druga umetna gnojila, močna krmila itd. stalno na zalogi.

Mestni trg šte. 10.

Kemični laboratorij

za izdelovanje desinfekcijskih sredstev.

Arborin
Sanitol

za zatiranje škodljivcev na sadnem drevju.

za desinfekcijo pri nalezljivih boleznih.

Perutnina

donaša velik dobiček le takrat, če se uporabljajo

valilni stroji.

Vsake 3 tedne, tudi v najhujši zimi lahko izvalite 50 do 20.000 jajc. Z valilnim strojem lahko vsak otrok obratuje. Siguren uspeh. Vsi zahtevajte takoj pojasnila od

M. ZAKRAJŠEK, Ljubljana,

Marijin trg 1,

Gen. zast. tov. NICKERL & Co., Dunaj.

Iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodstva cesta

šivalni stroji in stroji: pletenje

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji

„A D L E R“

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:

DÜRKOPP, STYRIA, WAPPENRAD
10 letne garancije.

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med petrolej

za transport in shrambo (ima vedno v zalogi vsako množino)

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v to stroko spadajoča opravila.

Solidno delo!

Cene zmerno! Točna postrežba!

1 meter domačega platna

dá tovarna Šinkovec, Grosuplje, za 2 kg prediva ali 14 kg godenega, oziroma 20 kg surovega lanišča.

Čilski soliter

V decembru ali januarju dospe prvi direktni transport solitra iz Chile v Trst ali Reko.

Ker je to neposredna pošiljka iz Chile, katero prodajajo proizvajalci Firma Barburizza & Co., Bishopsgate 146. London E. C. 2 **brez posrednika** in z ozirom na **povojne transportne razmere je izključeno**, da bi se v Jadranskem Primorju mogel dobiti soliter na kak drug način ugodneje.

Glede cen in oddajnih pogojev se blagovolite obrniti na g. Cernič-a, Karlovac (Hrvatska) Jugoslavija.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste
 bombaž in prašek — Eponit —
 Francosko želatino — Lipovo oglje
 Marmornat prašek — Modro ga-
 lico — Natrijev bisulfit — Ribji
 mehur — Špansko zemljo — Ta-
 ma — Žveplo v prahu — Limo-
 novo kislino — Vinsko kislino —
 Sodo bicarbono — Strupa proste
 barve itd. ima v zalogi po naj-
 nižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

nudijo v poljubnih množinah

zarezane strešnike

model „A“ in model „D“ (utorni crep) najpriprostejše,
 najtrpežnejše in najcenejše kritje streh sedanosti, dalje

zidno opeko

Na željo pošljemo popis in ponudbe.

Spretni zastopniki se sprejmejo.

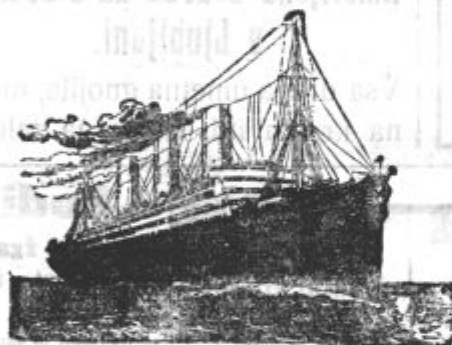
Hamburg Amerika linija

in

United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA

Kolodvorska ulica štev. 210.

Sprejema potnike v ju-
 žno in severno Ameriko,
 izdaja točna pojasnila in
 prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane
 vsak teden.

Glavno zastopstvo
 za Jugoslavijo

J. G. Drašković
 Zagreb

„B“ Cesta pri dr-
 žavnem kolodvoru

Podružnice:

BEOGRAD, Balkanska ulica 25. SUŠAK, Jovo Gj. Ivošević, Karolinska
 c. 160. SPLIT, Ante Buić, Dioklecijanova obala 13. GRUŽ, Ivo Lovričević.
 BITOLJ, Gjorgje Dimitrijević & Kom., Bulevard Kralja Aleksandra 187.
 VELIKI BEČKEREK, Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Občni zbor

Kmetske branilnice in posojil-
 nice na Preloki v Belikrajini,

r. z. z. n. z.

se vrši dne 23. septembra t. l.
 ob 3. uri pop. v združni pisarni.

DNEVNI RED:

1. Potrjenje letnih računov.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Sprememba pravil.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Portland--cement

v vsaki množini in po tovarniški
 ceni vedno v zalogi. Trgovci
 dobijo primeren popust.

Prodajni urad portlandskega cementa

A. Pečevnik, Ljubljana

Pisarna in skladišče, Cesta na
 južno železnico.

LJUDSKA POSOJILNICA

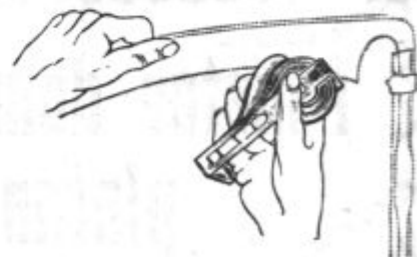
v Ljubljani

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge po

5%

„Satan“

najnovejša iznajdba namesto klepanja in
 brušenja kos. Najboljša svetovi a kosa je
 „GORENJSKA KOSA“ zato rabite in za-
 htevajte to. Dobi se pri:

IVAN SAVNIK, Kranj, Gorenjsko.